

Cimboron

GYERMEK KÉPES HETI LAPJA
Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

TARTALOMJEGYZÉK:

Cimkép: Szüret. – Dsida Jenő: Ősz végén. Vers. – Elek nagyapó: A rigócsőrű királyfi. Mese. – Bandi bácsi: Didergő madárkák. Vers. – Kertész Mihály: Az agyag-törpe élete és halála. Mese. – Dienes Jenő: Szüreti emlék. Elbeszélés. – Csürös Emilia: Fehér galamb. Vers. – Elek nagyapó: Korcskeru Misi bús találkozása régi barátjával, az oroszlánval. – Tamás érdeklődik. – Fülöp József: Kis tyukica halála. Mese. – Horváth Mihályné: Régi magyar játékok. – Elek nagyapó kis krónikája. – Fejtörő. – Elek nagyapó üzeni.

A Cimborát a Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó részvénytársaság, Szatmár, adja ki. ○○○○○○○○○○

A Cimborát Kisbaczonban Benedek Elek nagyapó szerkeszti, leveleiteket, rejtvénymegfejtéseiteket az ő címére küldjétek. Elek nagyapó pontos címe: Batanii-mici (Kisbaczon), utolsó posta Batanii-Mare (Nagybaczon) Háromszék megye. ○○○

A Cimborát úgy rendelhetitek meg, ha levelező-lapot irtok Szatmárra, a Cimborá kiadóhivatalának, amelyben kéritek a lap megindítását. Ugyanakkor postautalványon küldjétek be egy negyedévi előfizetési díjban 50 leut. ○○○○○○○○

A Cimborát csak az az előfizető kaphatja állandóan és pontosan, aki az előfizetési díjak pontos beküldéséről gondoskodik.

A Cimborából szívesen küldünk bárkinek és bárhová mutatványszámot. Aki még nem ismeri Elek nagyapó pompás gyermeklapját, kérjen tőlünk mutatványszámot és mi ingyen azonnal küldünk is. ○○○○○○○○○○○○○○○○○○

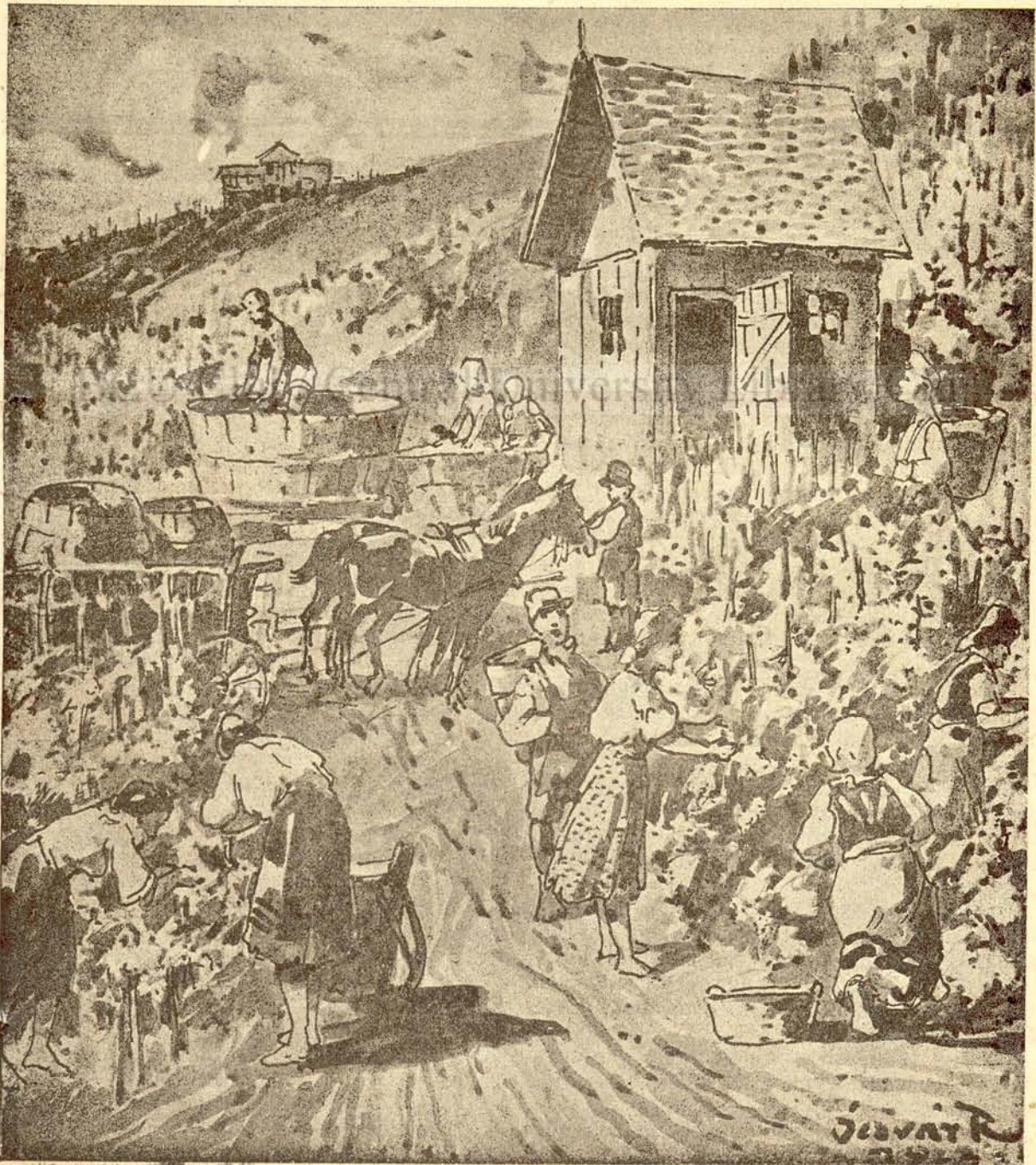
A Cimborá hetenként, vasárnap, husz oldal terjedelemben jelenik meg és benne minden olvasó megtalálja a maga olvasmányát. A Cimborá apró elemisták számára éppen úgy közli a maga meséit, verseit, humoros elbeszéléseit, mintahogy gondoskodik a nagyobb diákok és diák-leányok olvasnivalójáról is, akik részére regényeket, ismeretterjesztő cikkeket, komolyabb tárgyú elbeszéléseket közöl. ○○○○○○○○○○○○

A Cimborát szeressétek, olvassátok, terjesszétek
A Cimborá előfizetési ára Románia területén negyedévre 50 leu, félévre 100 leu, egész évre 200 leu; Csehország területén negyedévre 10, félévre 20 és egész évre 40 csehkorona.

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

SZÜRET.

ŐSZ VÉGÉN.

— V. Alexandri után románból: DSIDA JENŐ. —

Házunk vendégei hol maradnak,
A gólya-, fecske-pár?
Megérezvén a tél fuvalmát,
Elmentek messze már;
Szálló darvak nyújtott csoportja
Eltűnt a szemhatáron...
O, hány sóhajlás ment utánok,
O, mennyi édes dlom!

Dértől fagyasztott barna réten
Nem zeng többé a dal,
Mély fájdalomtól sújtva hallgat
A sárguló avar.
Halkan zizegve hull a fáról
Levél, galy sorra... sorra...
Mintha egy lélek sok, csalódott,
Tűnő ábrándja volna.

A napra felhők tornyosulnak,
Nagy, szürke fellegek.
Mint sárkányszörnyek a mesében
Csatáznak, küzdenek.
Az alvilági félhomályban
Hasító károgással,
Borzalmatkeltő gyászmenetként
Ezernyi varju szárnyal.

A nappalok mind rövidebbek,
Jön a tél csendesen,
Átokvert lélek, fagyos szélvész
Sír a kéményeken;
Ökör, szamar, ló összebújva
A széllal versenyt ordít,
Az ember búsan gondba mélyed
S a tűz mellé húzódik.

(Szatmár.)

A rigócsőrü királyfi.

— Apró unokáinak meséli ELEK NAGYAPÓ —

Hol volt, hol nem volt, hetedhétországon is tul, volt egyszer egy király s annak egy leánya. Szép volt a királykisasszony, olyan szép, hogy hetedhétország ellen hire ment a szépségének, de amilyen szép volt, olyan kevély is volt. Jöttek hozzá királyfik, hercegek, grófok, bárók, kérték a kezét, de a királykisasszony mindeniket kinevette, minden legényen talált valami kivetni valót. Az egyik vastag volt, ezt hordónak csufolta, a másik vékony, ezt cernakáplárnak, a harmadik hosszú, azt babkarónak — mindenikre talált valami csufnevet. Különösen egy királyfit csufolt ki, akinek egy kicsit hosszú, keskeny volt az álla.

— Ó jaj, nevetett, nézzék csak! Olyan, az álla, akár a rigó csőre, s elnevezte a királyfit rigócsőrünek.

No de már a király is megelégtelt a sok csufolódást, meg tartott is attól, hogy az a sok kicsufolt királyfi még háborut üzen neki, szörnyen megharagudott a lányára s azt mondta neki:

— Hallod-e, királyfik, hercegek, grófok, bárók, más vitéz daliák nem kellett neked, mindeniket kicsufoltad. Tudd meg, hogy holnap az első koldusnak, aki a kapunk elé jön, feleségül adlak.

A királykisasszony hitte is, nem is, félt is, nem is, de bezzeg lefittyent az ajaka, amikor másnap reggel egy koldus az ablak alá állott; ott egy tót muzsikát nyekergetett s közben keservetesen kiabált: „adjanak, adjanak, a szegény koldusnak!”

Mindjárt kiszólt a király: Jere föl, te sánta koldus! Mert sánta volt a jobb lábára s a balra bicegett.

Felsántikált a koldus a palotába, a király pedig mondta:

— Hallod-e, te sánta koldus, nagyon meg-

tetszett a kenternálásod, jutalmul legyen feleséged a leányom.

Hely, sirt a királykisasszony, földhöz verte magát, ájuldozott, de hiába, a király nem tágitott, egyszeribe papot hivatott, összeeskették a királykisasszonyt a sánta koldussal s amikor ezzel megvoltak, mondta:

— Most pedig eredj Isten hírével, kövesd az uradat, amerre megy. Csak nem gondolod, hogy koldus uraddal itt maradhatsz a palotában?

Sírás, rivás, ájuldozás nem használt, a koldus kezén fogta s vitte a feleségét. Addig mentek, sántikáltak, míg rengeteg erdőbe értek. Ott a királykisasszony körül nézett s kérdezte a koldust:

„De szép erdő, vajjon kié?”
„Rigócsőrü királyfié!
Lám, ha hozzá mentél volna,
Ez az erdő tied volna.”
„Haj, de én őt kicsufoltam,
Bizony, hozzá mennék mostan!”

Kiértek az erdőből, értek szép virágos mezőre s kérdezte újra a királykisasszony:

„Jaj, de szép rét, vajjon kié?”
„Rigócsőrü királyfié.
Lám, ha hozzá mentél volna,
Ez a rét is tied volna!”
„Haj, de én őt kicsufoltam...
Bizony, hozzá mennék mostan.”

Tovább mentek, mendégéltek s nagy, szép városba értek. Kérdi újra:

„De szép város, vajjon kié?”
„Rigócsőrü királyfié.
Lám, ha hozzá mentél volna,
Ez a város tied volna.”
„Haj, de én őt kicsufoltam...
Bizony, hozzá mennék mostan!”

— Ugyan, ugy-e? — morogott a koldus — szeretnél a rigócsőrü királyfi felesége lenni?

Hát én ki vagyok? Tudod-e, hogy én a te urad vagyok?

Nem szólt többet a királykisasszony, csak ment tovább nagy busan, keresztül a városon, ki a város végére: ottan volt egy kis házikó, abban lakott a koldus, oda vezette be a feleségét. Felkiáltott a királykisasszony:

Jaj, Istenem, de kis ház!

Hát itt ugyan ki tanyáz?

— Itt biz én, meg te, mondotta a koldus, mert ez az én házam, úgy nézd meg.

Olyan alacsony volt a házikó, hogy a kevély királykisasszonynak meg kellett hajolnia, úgy fért el az ajtó alatt.

— Hol vannak a szolgák? — kérdezte a királykisasszony.

— Szolgák! álmélkodott a koldus. Magad, uram, ha szolgád nincs. Nincs itt sem szolga, sem szolgáló, neked kell tüzet raknod, főznöd, sütnöd, sepergetned.

Hiszen ráfanyalodott volna a királykisasszony, mert hogy éhes volt, a főzésre, de bizony nem értett ő ehhez, még csak tüzet sem tudott gyújtani.

— Hát jó, nem értesz hozzá, mondotta a koldus. Nem baj, majd megtanulod. Tüzet gyújtott, vacsorát főzött, azt hamarosan meg is ették — no megehették, kevés volt az! — aztán lefeküdtek. Alig virradt, fölkel a koldus, felkeltette a feleségét is, hogy most már ő is dolgozzék valamit.

No, hiszen nem volt köszönet a királykisasszony dolgában. Minden kifordult a kezéből. Semmiféle dologra nem állott rá a keze. De két-három nap mulva egy falás kenyér sem volt a háznál, s a koldus ugyancsak ráparancsolt: hallod-e, van itt jó kovárvevő, fonj kosarat s vidd a piacra, megveszik ott.

A királykisasszony hozzákezdett a kosár fonáshoz, de alig kezdett bele, gyenge kezéből kiserkedett a vér s sirva hagyta félbe a munkát.

— Próbáld a fonást! — biztatta a koldus.

Próbálta szegény feje, de a fonál elvágta gyöngé, finom ujját, elejtette az orsót s sirva fakadott.

— No lám, a munkához nem értesz, mondotta a koldus. Elég baj ez. Talán próbáljuk meg a kereskedéssel. Vigy fazekat, csuprot, bögrét, lábast a vásárra s add el, de jó áron!

Fölpakolt a koldus egy csomó cserépedényt a királykisasszony hátára, az meg elindult keserves könnyhullatás közt s mind azon imádkozott: csak meg ne látná valamelyik ismerőse, mert bizony meg ölné a szegény.

No, kiült a piacra s egy szempillantás alatt mind el kelt a portékája, még pedig jó drágán. Merthogy szép volt az asszony, mentek oda urak, urfiak is, vették a fazekat, csuprot, bögrét, kifizették, ott hagyták: csak azért vásároltak, hogy láthassák közelről s beszélgethessenek vele. Ebből a pénzből sokáig éldegéltek, de nincs az a sok, mi el ne fogyjon, me-

gint csak vásárra kellett menni egy-két fazékkal, bögrével s mindenféle cserépedénnyel. Hanem most nem mert kiülni a piacon, hátha mégis valaki megismeri — leült a piac legszélén, éppen az utca sarkán, félrevaló helyen. Még jóformán le se telepedett, arra vágat egy huszár, mit gondol, mit nem, közibe ugrat az edényeknek, megtáncoltatja a lovát s ezer darabba törött a sok cserépedény.

Hej, sirt a királykisasszony, alig mert hazamenni, de mégis csak hazament s nagy sirással, rivással, elpanaszolta, hogy mi történt.

— Te vagy a hibás, szidta a koldus, minek ültél az utca sarkára! Látom már, hogy semmiféle rendes dologra nem vagy való. Egyebet kell próbálnod. Hallgass ide. Voltam a királynál, ott éppen szükség van konyhaszolgálóra, megigérték nekem, hogy felfogadnak. De aztán megbecsüld magadat!

Elment a királykisasszony, beállott konyhaszolgálónak, hej, de ez volt még csak a keserves élet. Hajnalban kelt, ment a palotába, késő este került haza s két kicsi csuprocskában vitte haza a vacsorát, mindenféle maradék ételt. Így éltek egyik napról, a másikra.

No telt, mult az idő. Egyszer nagy dinomdánomra készültek a palotában: házasodni készült a legidősebb királyfi. Hej, de szerette volna látni a királykisasszony a lakodalmat! Hát, oda is sompolygott az ajtóhoz, amikor javában állott a lakodalom. Jaj, Istenem, de elszorult a szive, amikor látta a sok urinépet, azt a szertelen nagy ragyogást! Lám, lám, hová alacsonyodott ő a büszkesége, a kevélysége miatt!

Amint így kesereg magában, a kis beszaladgáló inasok vetettek egy-egy falatot, ő azokat a zsebibe csusztatta kétfelől: ott volt a két csuprocška. Hát egyszer csak mi történt? Az történt, hogy odalép hozzá a királyfi, se szó, se beszéd, kézen fogja a szolgáló királykisasszonyt, hogy megtáncoltassa. Na, szegény feje! Huzódzott, vonakodott, szégyelte magát, hát még amikor szemügyre vette a királyfit s látja, hogy az a rigócsőrű királyfi, senki más! Addig huzódzott, addig erősködött, hogy a két csupor kifordult a zsebéből, ami benne volt, kiömlött a fényes pádimentumra! Hej, lett erre szörnyű kacagás, hogy zengett belé az egész palota! Majd a föld alá sülyedt szégyenletében szegény királykisasszony s mintha szemét vették volna, szaladt ki a palotából, le az aranygarádicsokon. Hanem amint szaladt, hirtelen megragadta valaki, szép gyengén átkarolta s vitte vissza: a rigócsőrű királyfi volt ez a valaki. Mondta a királykisasszonynak:

— Ne félj, ne félj, én az a koldus vagyok, aki veled abban a putriban lakott. Én vagyok az a huszár is, aki az edényeidet széjjelrugatta. Meg akartam büntetni a kevélységedet, a csufondárosságodat.

Sirt a királykisasszony, mint a záporosó s mondta:

– Erősen megbántottalak, nem vagyok én méltó tehozzád.

De a királyfi szép gyengén átkarolta s mondta lelkes szóval:

– Ne sirj, lelkem, ne sirj. Ami elmúlt – elmúlt, felejtjük el. Jer csak fel a palotába, most tartjuk meg igazán a mi lakodalmunkat.

Mindjárt szaladtak a belseő lányok, felöltözötték a királykisasszonyt aranyos, gyémántos ruhába, úgy mentek vissza a vendégsereg közé.

Még csak most lett igazi dinom-dánom, lakodalom. Hét nap és hét éjjel huzták a cigányok, járták a legények és leányok. Étel, ital elég volt, aki vitt magával, ehetett-ihatott eleget. Én semmit sem vittem, no de nem is ettem, mégis élek, mesélek, amig élek, regélek!

(Kisbaczon.)

DIDERGŐ MADÁRKÁK.

– Irta: BANDI BÁCSI. –

*Szél ringatja a fa gallyát,
Rajt' didergő kis madárka:
Olyan árván néz, tekintget
Szét a pusztuló határba.*

*Fel-felcsipog nagy félénken:
Hova repült a meleg nyár?
Hova lett a berek zöldje,
Hova annyi fű, virágszál?*

*Hova tüntek a tarlóróf
A pirosuló buzaszemek?
Az öreg nap mosolygása
Olyan bágyadt, olyan hideg!*

*Jaj! akad-e, aki majd, ha
Téltől üzve, fagytól verve:
Ká-rászállunk, váröppenünk
Egy-egy fényes ablakszemre.*

*Fel-feltárja azt előltünk,
Kis kezével meg-megnyitva...
Vajjon lesz, ki az éhezők
Nyomorát majd csillapítja?*

*Szél ringatja a fa gallyát,
Rajt' didergő kis madárka:
Olyan árván néz, tekintget
Szét a pusztuló határba.*

(Budapest.)

**INGYEN CIMBORÁT,
INGYEN KÖNYVET ::**

küld Nektek a kiadóbácsit, ha előfizetőket szereztetek. –
Olvassátok el a boríték hátsó belseő oldalán levő felhívást!

Az Agyag-törpe élete és halála.

– Irta: KERTÉSZ MIHÁLY. –

Volt egyszer egy ember, aki egy darab fából vagy márványból igen ügyes figurákat tudott faragni, ha pedig elővett egy maroknyi agyagot, addig gyúrta, nyomkodta, formálta, míg egy pompás tehén, ló, csacsi vagy emberke került ki ujjai alól. Ez az ember, aki egyébként szobrász volt, egyszer szintén felmarkolt egy nagy csomó finom, puha agyagot s odatette a munka-asztalra.

– Na, – mondotta magában – ebből valami különös emberkét formálok, azután eladom valamelyik játékkereskedőnek. Ugyis közeledik karácsony s bizonyára hamarosan elkél.

És amig ezeket gondolta, már kezdte is gyömöszölni a sárgás-barna, puha agyagot. S minél tovább nyomkodta, simitgatta, annál formásabb lett. Percről-percre jobban és jobban kialakult, – s a végén ott állott előtte egy mosolygós kis törpe. Másfél arasz volt az egész, de három arasznyira lógott le a szakálla, tén-den felül ért a csizmája, a fején hegyes süveg

gubbaszkodott, s hátán akkora kosár volt, hogy az egész emberke belefért volna, ha már mindenféle lim-lommal tele nem lett volna. A szájában pedig rövidszáru, hegyeskupaku, makrapipát szorongatott, melyből meglehetősen erégette kifelé a füstöt.

A szobrász végignézett munkáján, aztán festéket, ecsetet vett elő s megfelelő színekkel bemázolta alkotását. Amikor így elkészült, forró kemencébe rakta a törpét, s mintha csak kalács lett volna, megsütötte. A sütéstől kőkemény lett a szobrocška, s bátran meglehetett foggni. Fogta is a szobrász s elvitte egy boltba. A kereskedőnek nagyon megtetszett, azonnal megvásárolta s elhelyezte a kirakatba a többi karácsonyi játékok közé.

Furcsa egy társaságba került így a kis törpe. Balra egy szigorú tekintetű huszár villlogtatta ijesztően fényes kardját, jobbra egy kényes francia kisasszony vágott igen előkelő arcot, háta mögött közönséges daróc ruhába

bujtatott tót legény cepekedett egy karika dróttal, a lába előtt pedig furcsán öltözött Paprika Jancsi cintányérozott.

A kis törpének nem nagyon tetszett ez a környezet és sóvárogva tekintgetett kifelé a nagy üvegtáblán s valahányszor megállott egy-egy apa vagy anya kis gyermekével a kirakat előtt, biztatóan, barátságosan, sőt könyörögve nézett rájuk, hogy szabadítsák meg az unalmas társaságból.

De a szülők, a gyermekek rövid ideig tartó bámészkodás után rendszerint tovább mentek, vagy ha be is mentek az üzletbe, más valamit vásároltak és semmi érdeklődést nem mutattak a kis törpe iránt.

Már-már minden reményről lemondott a kis törpe – (ugyanis erősen közeledett karácsony s a boltostól hallotta, hogy ha most nem kél el, egy évig kell várakoznia) – amikor egy uriasszony és barna fűrtű kis lánya megállottak a kirakat előtt. A kislány alighogy bepillantott az üveg mögé, összezsapta kis kezét s felkiáltott:

– Jaj, de kedves az a kis törpe! Azt vedd meg nekem, mamuskám!

A kis törpe majd leugrott örömeiben a polcra s szivszorongva hegyezte szőrös fülét, hogy hallja, mit válaszol az anya.

Az asszony egy pillanatig habozott, aztán vállat vont.

– Jól van, – szölt. – Ha tetszik neked, megvásárolom.

Ezzel beléptek az üzletbe s pár perc múlva a kislány boldogan szorította magához a törpét, mint sajátját...

A kislánynál csak a törpécske volt boldogabb. Örvendett, hogy megszabadult a poros, unalmas üzletből, a kedvére nem való társaságtól és hogy ilyen kedves, kis finom urnőhöz kerül. Mert már az első pillanatban megérezte szíve, hogy jó helyre vezérel sorsa.

Nagy, szép lakásba került most a törpe s mielőtt még elhelyezte volna a kislány, illetudóan bemutatkozott:

– Kápolnay Erzsike vagyok.

A törpécske roppant zavarba jött erre. Érezte, hogy neki is be kellene mutatkoznia, de bizony csak most vette észre, hogy nincs is neve. Sem a szobrász, aki olyan ügyesen megmintázta, sem a kereskedő nem keresztezte meg. Nem akarta azonban, hogy urnőjének, Erzsikének, már az első pillanatban rossz véleménye legyen róla, hamarjában elkeresztelte magát s mélyen meghajolva, bemutatkozott:

– Kunkoróczy és Bergengőczy János Nepomuk vagyok, – szolgálatjára.

– Haha! – kacagott ezüstcsengésű hangon Erzsike. – Jó hosszú nevet adtak neked. Egy hétig tart, amíg megtanulom, ha ugyan addig ki nem török a nyelvem. Én hát csak egyszerűen – Jancsinak foglak szólítani.

– Ugy is jó lesz, – egyezett bele a törpe boldogan.

Ettől kezdve meghitt baráti viszony fejlődött ki Erzsike meg Jancsi között. Erzsike egész nap csak Jancsival foglalkozott, játszadozott, mosdatta, öltöztetgette, cicomázta, a legjobb falatokat neki adta, sétálni vitte, játék-zongoráján eljátszotta a „boci-boci tarká“-t, este pedig, lefekvéskor, magával vitte ágyába s amíg el nem aludtak, mindig csacsogott, csevegett, beszélte hozzá.

Jancsi tulságos boldog volt ezekben a napokban. Valósággal szerelmes lett Erzsikébe s hogy meghálálja jóságát és szivességét, állandóan mosolygott s néha-néha olyan grimaszt vágott, hogy Erzsike egészen odalett a kacagástól.

Egész télen át zavartalan volt a Jancsi boldogsága. Tavasszal azonban egyszerre megváltozott minden. Erzsike idegennyelvű nevelőnőt kapott, akivel egész délelőtt, egész délután sétálni ment. E sétákra azonban Jancsit – a nevelőnő parancsa folytán – nem vitte magával Erzsike, s így az árván maradt törpe nap-hosszat szomorúan gubbasztott a gyermekszoba egyik sarkában, várva az estét, hogy újra láthassa kis urnőjét s ölébe kuporodhasson. Ezek az esték kárpótolták Kunkoróczy és Bergengőczy János Nepomukot a napi szenvedésért. De mind gyakrabban és gyakrabban történt meg, hogy Erzsike fáradtan és álmosan érkezett haza a sétából s ilyenkor teljesen meglepedkezett Jancsiról, aki hiába küldte felé a sarokból epekedő, vágyódó pillantásait, nem kapott egyetlen meleg simogatást, becéző szót, az pedig már régen kiment a divatból, hogy Erzsike oda vegye magához az ágyába. Nem engedte a madmoazell!

A mellőzés szemmel láthatóan bántotta Jancsit, arcáról mindinkább eltűnt a mosoly s apró szemében szomorúság sötéttelt. Amikor pedig este elcsendesedett a ház s az összes villanylámpát eloltották, – a kis törpe szeméből megeredt a könny és csillogó, fekete-gyöngy módjára pergett végig hosszú, ősz szakállán...

De a helyzet még nem volt teljesen reménytelen, mert néha-néha mégis észrevette Erzsike, felemelte a földről, s ha rövid időre is, magához szorította.

Egyszer azonban Erzsike meg a nevelőnő nagy csomó könyvvel, füzettel tértek haza. Ez időtől kezdve Erzsike már korán reggel vagy egy könyv, vagy egy füzet fölét hajolt s anynyira elmélyedt a tanulásban, hogy most már egyáltalán feléje sem nézett Jancsinak. Sőt mivel utban volt, Erzsike mamája egy magas szekrény tetejére tette fel a törpét, mondván, hogy úgy sem játszik már vele Erzsike.

Szegény Jancsinak majd megrepedt a szíve erre a kijelentésre. Eddig csak reménykedett még s legalább megsimogathatta Erzsike ruhácskáját, amikor a közelében járt, de a szekrény tetején ez az élvezete sem lehetett, mert

a szekrény magasabb volt, mint Erzsike. Meg kellett hát azzal elégednie, hogy — ha magasról is — de legalább láthatta urnőjét egy-egy pillanatra.

De ez az öröme sem tartott sokáig.

Erzsike könyvei, füzetei ugyanis napról napra szaporodtak — (minek is egy kislánynak annyi könyv!) — s már nem fértek el a szekrényben. Új helyet kellett keresni nekik.

Erzsike töprengve nézett körül szobájában s egyszerre csak a szekrény tetejére pillantott.

— Ahá! — mondotta — itt még lesz elég hely.

Kisietett a szobából s hívta a szobalányt.

— Julis, — szólt — törölje le a szekrény tetejét, mert oda akarom rakni a könyveket.

Julis bejött.

— Hiszen — mondotta — ott a kis törpe! Hová tetszik tenni a könyveket?

Erzsike rövid ideig gondolkozott.

— Vegye le a törpét, — parancsolta — s tegye el a fiókba!

— A fiókba! — hasított át Jancsi szívéen a kegyetlen parancs. — Sötét börtönbe akar-nak dugni, ahonnan — iszonyu! — még csak

nem is láthatom Erzsikét! Rettenetes! Ezt nem birom elviselni!

Julis már nyult is feléje.

Ebben a pillanatban borzalmas gondolat fogant meg a szegény törpe agyában. Még egy szomorú, könyörgő, kétségbeesett pillantást vetett a kegyetlen Erzsikére, aztán mielőtt még Julis keze hozzáért volna, — egy elszánt lendülettel levette magát a szekrény tetejéről s a földre zuhanva, nagy robajjal ezer darabra törött.

Erzsike egy pillanatig megdermedten állott, aztán ráripakodott Julisra.

— Ügyetlen! Lelőkte a törpét!

— Hozzá sem értem — védekezett a szobalány. — Ugy ugrott le magától... Isten bizony, hogy magától ugrott le!

— Ne hazudjon!

— De ha mondom...

— Bolondokat beszél össze-vissza! Inkább hozza a seprőt — és söpörje össze a cserepeket, aztán dobja a szemetes ládába...

... Így végezte rövid, szenvedéssel tele életét Kunkoróczy és Bergengóczy Nepomuk János...

BCU Cluj / Születi emlék. Library Cluj

(A diákéletből.)

— Irta: **Ikfalvi Dienes Jenő.** —

Boldogult édesapámtól sokszor hallottam kis gyermekkoromban, hogy milyen jó mulatságok voltak a régi szüretetek, ahova ő mint enyedi diák gyakran eljárt a szüreti vakáción.

Amikor én első gimnázista voltam, édesapám nem hozott haza szüreti vakációra. Ottmaradtunk Ödön bátyámmal együtt. Akkor még nem volt meg a Brassó-Háromszéki vasút, esős, hűvös ősz volt itthon és jobb volt a kollégiumban.

Ekkor történt, hogy egy napon beállított az alsósor 7. számú szobájába egy tanítóképezdista és felszólított minket, akik vakáción e szobában laktunk, hogy menjünk a közelebbi napokban szüretre. Csak a kisebb fiukat hívta és lelkesülten dicsérte a szüret szépségeit.

Nem válaszoltunk neki semmit, hanem amint eltávozott, magunk közt beszélgettünk a szüretről. Egyik ezt, másik azt mondta, egyik rövidesen elhatározta, hogy ő megy, másik habozott, de senki se volt, aki határozottan elutasította volna a meghívást.

Mintha most lenne, úgy emlékszem. Egész délután, este, lefekvés után hosszasan és másnap mind csak ez járt az eszemben. Visszagon-doltam az édesapám elbeszéléseire és Ödön bátyámmal együtt arra az elhatározásra jutot-tunk, hogy elmegyünk.

Másnap délután jött a nagy diák, a szüretre

csábító képezdész. Összeírta, akik jelentkeztünk. Voltunk úgy huszan.

— No, holnap korán reggel indulunk. Nem kell ruha, kabát, később úgy is jó meleg lesz, ha kisüt a nap.

Csipős, hideg őszi nap volt. A fák sárgult leveleit fujta az utcán a szél, összekuporodott akáclapival volt tele a kövezet, a házak alja, kapuk köze. Az északos oldalokon, háztetők nap még nem melegítette részein, árnyékos helyeken fehérlett a hóharmat és mi reszketve, fázósan gondoltunk jó meleg felöltőnkre a hideg október végi kora reggelen. De hiába, így hívtak, vékony ruhában ment mindenki, ne legyünk kivétel mi se. Majd elkezdett a ködös boros égből hullni a sűrű, apró eső és meg-megszakadva rövid időre, permetezett ránk majdnem délig. Ruhánk is átázott, a föld sáros lett és kellemetlenül csúszós a hegyoldal.

Egy csoportba verődve mentünk a Varcagás utcába, hol a szőlő tulajdonosa lakott. Elől ment a nagy diák, utána a hidegtől és a jó szüreti mulatság reményében kipirult arcú sok kis diák. Nemsokára elértünk a házigazda lakására. Nagy kerek boltíves kapun jutottunk be a törpe, régi földszintes ház udvarára, ahol mindenikünknek adtak egy-egy jókora karaj kenyeret és egy-egy lapos, kis szíjjal (mint az iskolatáskát)

hátunkra akasztható faedényt: a puttyonyt. Vékony ruhámon keresztül igen kellemetlenül nyomott a puttyon. De ha szüretre mentem, én is azt tettem, amit pajtásaim, szépen fölvettem a puttyont a hátamra és mentem a többivel.

Végigsétáltunk a Varcagás utcán és ahol a kollégium téglavető és cserépgyára áll, ott, valahol annak a közelében volt a szőlőskert, ahová én szüretre voltam invitálva.

Alig mentünk be, kikiáltatott, hogy: mindenki ehetik, amennyit tetszik!

Ez a fő. Volt öröm.

Aztán adtak mindenikünknek egy kis görbe kést, a kacort. Ezzel vágtuk a gerezdeket a szőlőtőről. Egy ideig csak ment valahogy, de bizony hamar belefáradtunk. Fáztunk, mert nem hoztunk kabátot. Hideg volt. Reggelire ettünk egy-egy karaj kenyeret, utána szőlőt és sóhajtvá gondoltunk a kávéházból nekünk kijáró jó meleg kávéra...

Egyszer zeneszó ütötte meg füleinket. Kijött a tulajdonos: Vajna Adám nyugalmazott kollégiumi tanár és családja sok vendéggel, szőlőnyomó napszamosokkal, cselédségével. Huzta a cigány is, de nem nekünk, hanem azoknak, akiknek a szüret nemcsak gazdasági fontos ténykedés volt, hanem egyben multság is.

Nehezen, lassan telt az idő. Egész délelőtt a szőlőben voltunk, szedtük a szőlőt, kiválogattuk a gerezden a legszebb szemeket, megettük s aztán beledobtuk a többi a puttyonyba. Fárasztó munka volt, kezünk a cukros, édes szőlő nedvétől nemcsak ragadós, kellemetlen érzést keltő volt, hanem át is fázott. Az evést is hamar meguntuk. Nem sokáig izlett. Annyit sem ettem, amennyit a piacon egy krajcárért kaphattam volna, ott pedig 2 krajcárért adtak annyit, amennyit papir nélkül kiterjesztett két kezemben el tudtam vinni. Nagyon olcsó volt akkor Enyeden a szőlő.

Végre dél lett, ebédhez szólítottak. Cipőnk olyan nehéz lett a ráragadt agyagos sártól, mintha nehéz bocskort huztunk volna rendes cipőnkre. Hogy menjünk így ebédelni? Valamiképpen letakarítottuk, de mire fáradtan, áztatva, fázva leértünk, ismét pár kiló sár ragadt lábunkra.

Végre leértünk a hegyről. Hosszu asztalt láttunk szépen felterítve, tele tányérral, boros üveggel s finom hideg és meleg ételekkel. Már azon gondolkodtam, hogy valahol le kellene tisztasam sáros cipőmet, lemossam az édes, ragadós szőlő levétől piszkos kezeimet, hogy ebédelni mehessek, amikor hívtak pajtásaim:

– Jöjj, mi nem itt ebédelünk, – ott a tanár urék esznek a vendégeikkel.

– Hát mi nem vendégek vagyunk? – kérdeztem magamtól, de nem szóltam. Ödön bátyám is megütődve látta, hogy a mi részünkre „terített” asztal félre állt s azon bizony csak a deszka volt az abrosz. Nagy tálakban volt az étel, jó, illatos, párolgó friss édes káposzta, disznósült és más jó egyszerű étel, de bizony

tányér nem volt. Aki közelebb került, többet és jobb falatokat kapott. Sehogy sem éreztük jól magunkat ezen a furcsa vendégségen. Már majdnem ráfanyalodtunk és hozzá akartunk kezdeni a közös tálból való ebédeléshez, amihez nem voltunk ugyan szokva, de az éhség és a körülmények ezt tanácsolták, amikor odalépett az öreg professzor, akit sem azelőtt, sem azután sohasem láttam és körülnézve az asztal apró vendégein, megakadt rajtunk a szeme:

– Hogy hívnak titeket?

Megmondtuk. Nehány barátságos szó, beszélgetés után édesapánk nevét is megtudta, mire örömmel állapította meg, hogy tanítványa volt. Aztán a fehér abrosszal terített asztalhoz hívott kettőnket.

Ebéd után hívtak kis diáktársaink ismét szőlőt szedni. Erre azonban nemcsak azért nem került a sor, mert nem volt kedvünk hozzá, hanem mert az öreg tanár nem engedte. Belátta, hogy elég volt a nem nekünk való munkából kora reggeltől.

Délután elbucszunk és hazamentünk, mielőtt a többiek hazatértek volna.

Másnap hallottuk, hogy a fiuk, akik velünk voltak, napszámot is kaptak. Mi, szerencsére, nem kaptunk. Nem azért, mintha nem érdemeltük volna meg, mintha nem dolgoztunk volna rá, hanem, mert a nagyobb diák, a képezdész, aki szüretre hívott, a mi napszámunkat zsebre vágta.

Örültünk neki. Nem is kértük. Mert reánk kaptak a diákok s ezzel a kérdéssel bosszantottak:

– Mikor jössz napszámra?

Ma másképpen gondolkodtam, elvinném, nem hagynám becsületes, fáradságos munkám értékét ellopni, akkor szégyeltem, hogy napszámba mentem véletlenül. Diáktársaim is úgy találták, hogy nem volt hozzánk méltó, különben nem gúnyoltak volna napszámra hívással. Nem is mentünk többé.

(Kézdivásárhely.)

A Cimborá november hó 4-én megjelenő, 44-ik számának tartalomjegyzéke:

Cimkép: *Turista diákok.* – Szentimrei Jenő: *Anyám nevenapjára.* Vers. – Lengyel Laura: *Anikó.* Régi emlék. – Guy de Maupassant: *Az én Gyula bátyám.* (I. közlemény.) – Gara Ákos: *Halottak estjén.* Vers. – Elek nagyapó: *A veréb.* Mese. – Bácsy Tibor: *Hír az iskolából.* Vers. – Gulyás Károly: *Iringó.* Mese. – Tamás érdeklődik. – *Elek nagyapó kis krónikája.* – Marton Lilly: *Az én babám...* Vers. – Elek nagyapó: *Lesz-e örök béke?* – Csürös Emilia: *Bagoly bácsi táskájából.* – Bujk Béla: *Hogy lettem én gólyakirály?* Mese. – Bandi bácsi: *Cinke királyfi lakodalma.* Vers. – Jani bácsi: *Hasznos szórakoztató.* – Dsida Jenő: *Nem tudta.* – *Fejtörő.* – *Elek nagyapó üzeni.* 0-0-0

FEHÉR GALAMB.

- Irtá: CSÜRÖS EMILIA. -

Fehér galamb szállott
Vasrózsás párkányra,
Gazdag palotának
Fényes udvarába.

Félve körülnézett
S már tova is szállott,
Rózsafelhők seregéig
Még csak meg sem állott.

Ugy nézek utána,
Mintha csoda lenne,
Mintha egyenesen az én
Kis falumba menne.

Hátha édes anyám
Küldte fel postásnak,
Hazavágyó rab szívemnek
Szelid megnyugvásnak.

(Kolozsvár.)

Korkszkru Misi bús találkozása régi barátjával, az oroszlánál.

Mi tagadás benne, utolsó afrikai útján kissé csúful járt könnyen kimondható nevű barátunk, Korkszkru Misi, a híres-nevezetes utazó. Sehogysem lehetett szépítgetni azt a szégyent, hogy a tigrisvadász megszaladt egy jámbor nyuszika elől. Korkszkru Misi el is szégyelte magát, de úgy, hogy meg sem állott London városáig. Ott is bebújt a lakásába, ki sem mozdult, nehogy összetalálkozzék valakivel, aki hallott valamit csufosvégű kalandjáról.

Hanem ez az elzárkózott, tétlen élet úgy meghizlalta Misit, hogy a ruhái egymásután pattantak szét rajta. Hogy is ne hizlalta volna meg, hiszen eddig is nagy barátja volt ételnekitalnak, de legalább le is járta, amit evett, most pedig nem gyalogolt többet, csak a hálószobától az ebédlőig, meg vissza. Igaz, hogy ezt a gyalogutat tizszer-tizenkétszer is megtette egy nap unalmában.

— Ezen mégis csak segíteni kell, — gondolta magában Misi, amikor már tetőtül-talpig új ruhába öltöztette a szabó (háromszorannyi szövet kellett hozzá, mint a régihez — ebben a nagy drágaságban!) — tönkremegyek, ha nem sikerül lefogynom egy kicsit. Eh, vissza-

megyek Afrikába! Ott majd csak leizzadok vagy harminc-egyven-ötven kilót.

Amint mondá, úgy is tett. Éjnek idején

surrant ki a pályaudvarra, hogy Londonban senki meg ne lássa, s két hét múlva már a Szahara homokja sütötte a talpát, régi jó ismerőst megillető melegséggel.

Misi barátunk szorgalmasan sétált minden nap négy-öt órát s minden este meglapogatta a pocakját: vajjon fogyott-e már valamit? De bizony egyelőre nem igen fogyott, mert a sok sétától erősen megnőtt az étvágya, s háromszor annyit evett, mint annakelőtte.

Egy szép meleg napon, amint szokása szerint sétálgatott, szivarozgatott, — hatalmas oroszlán-bőrdülés riasztotta fel merengéséből. Rémülten látta, hogy a sivatag királya egyenesen feléje vágat.

— És még csak fegyver sincs nálam! Pedig most pompásan megcélozhatnám! — gondolta kétségbeesve Misi. Futásra gondolni sem lehetett: hogy szaladhatna ilyen pocakkal?

Dermedten állt egy kilométerjelző cövek mellett. Egy pillanatra édes öröm töltötte be a

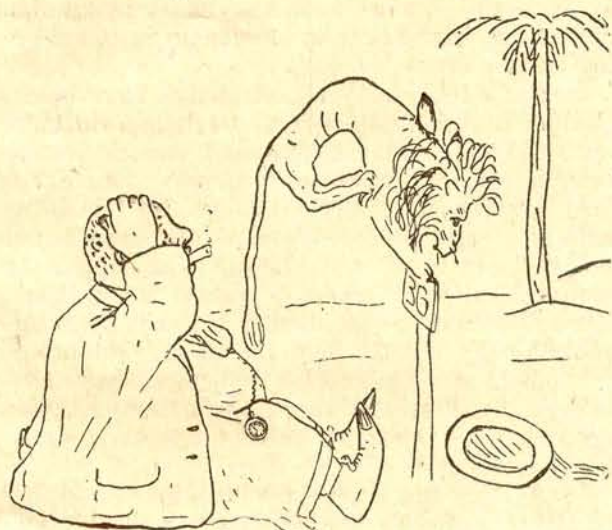
szívét: megismerte régi barátját, azt az oroszlánt, akivel egyszer pertu-t ittak, együtt énekeltek, hogy „nem szük ez az utca, csak szoros” — s aki az életét is megmentette a gonosz emberevőktől. De mennyire lesóványodott szegény! Látszik, hogy nem Londonban vakációzott azóta.

Misi már boldogan lobogtatta a zsebkendőjét felséges barátja elé. De jaj: az oroszlán dühös ugrálásairól, vad fogcsattogtatásáról hámarosan észrevette, hogy az ő kiéhezett felsé-

gének rosszabb az emlékezőtehetsége, mint neki. Vagy talán azért nem ismeri meg, mert elhizott? ... Lehet, lehet ... Akárhogy van is, kellemetlen dolog egy éhes oroszlán emlékeztét felfrissíteni ... Tyhü, már itt is van ... Szervusz, kedves komám ... Felség ... Nem ismeresz meg? No, ne bolondozz! Jujuj! ...

Nem, az oroszlán nem ismerte meg Misit és egy utolsó szörnyű ugrással rávetette magát.

Misi félig eszméletlenül roskadt a földre –

és ez volt a szerencséje. Az oroszlán a mögötte lévő kilométer-jelző cölöpre ugrott s az fölnyársalta ... Ott lógott rajta szegény, karóba húzva ...

Misi csak lassan értette meg, hogy mi történt. Felült, felszedte a homokból a szivarját (nagyszerű, hogy még el sem aludt) és iz-

zadt kobakját törülgetve várta, hogy nem szabadul-e el az oroszlán. Hanem az már megszabadult minden földi nyomoruságtól.

— Látod, látod, — szólt Misi szomorú hangon a döglött oroszlánhoz. — Így jár a háladatlan. Mért felejtettél el engem, akinek az életét megmentetted?

Bucsut intett neki, fölkelt, fölvette a kalapját és tovább sétált.

Aznap este megmérte magát és örömmel látta, hogy három kilót izzadt le.

— No lám, — mondotta, — még tizenkét ilyen találkozás és a régi, karcsu korszku Misi lesz belőlem!

(Kisbaczon.)

Elek nagyapó.

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a mély tenger világáról.)

Tamás: Mióta a tengerről beszélgettünk, nagyon gyakran kell gondolnom a mélységben lakó állatokra. Akkor azt mondtad nekem, hogy lent a mélységben tátott száju szörnyetek várják a felülről lehulló állati maradványokat. Nem tehetek róla, egy kicsit félek és borzongok, ha ezekről az állatokról gondolkozom. Egyszer azt olvastam, hogy vannak közöttük nagy polipok is, melyek megfogják a hajót és nem eresztik tovább. En nem mernék a tengerben fürdeni.

Apa: Legelőször is megnyugtatlak, fiam. A tengerben nyugodtan fürödhetsz, mert a part közelébe ritkán jönnek veszedelmes állatok. A nyílt tengerben pedig nem szoktak fürdeni. Nem akarlak ugyan ijesztgetni, de a tengerben csakugyan vannak borzalmas és veszedelmes állatok. Nem borzalmasabbak és veszedelmesebbek a szárazföldieknél, de ezeknek az alakját

már megszoktuk. Amihez hozzászokik az ember, az nem olyan ijesztő és nem annyira irtózatoss. A polipoknak olyan szokatlan külsejük van, hogy irtózáttal és félelemmel töltik el az embert. A legtöbb polip azonban olyan kicsi, hogy az emberre nem veszélyes. Verne egyik regényében csakugyan azt írja, hogy hatalmas polipok megfogták a tenger alatt járó hajót és a velük küzdő tengerészek közül is elragadtak egyet, de ez csak a regényben fordul elő.

Tamás: Nem lehet azt képzelni, hogy a tenger mélységeiben nagy polipok is vannak, melyek esetleg feljönnek a felszínre?

Apa: Bizony ezt el lehet képzelni. Sőt találtak is már több méter hosszú polipot. Az ilyen egyszerűen átöleli egyik lábával az embert és ragadja magával. Menekülés nincs. Lábai mint hosszú kigyók csavarodnak az áldozatra, de sokkal veszedelmesebbek a kigyónál, mert mindenik

lábán számtalan szivóka van, melyek rácsapódnak a bőrre és mohón szívják a vért. A polipnak tehát számtalan szája van. A nagy polip hatalmas végtagjai között úgy érezné magát az ember, mint az apró legyecské a nagy pók lábai között. Ettől az állattól én is irtózom, még az aprótól is. A tenger állatai is menekülnek előle, mert nagyon falánk. Mindig éhes. Szerencse, hogy ilyen nagyfajta polip kevés van. Alig néhányat fogtak a hajósok. Ezek a nagy példányok muzeumokban vannak és valószínűleg a többi gyerekek is borzonganak, ha látják őket, vagy rájuk gondolnak.

Tamás: Ott lenn, a legnagyobb mélyben is veszedelmes az élet, pedig az ember azt hinné, hogy ott nyugalom van.

Apa: Nyugalom sehol sincs a földön. Az egyik élet csak úgy maradhat fenn, ha más szervezeteiket felhasználja. A mélységben is örökös küzdelem van a táplálékért, de a természet gondosan felfegyverezte az állatokat. Nem olyan könnyű zsákmányt szerezni, mint ahogy te gondold. A kagyló kemény burkát te is ismered. Erős fogak kellene a kagyló kinyitásához. Vannak kagylók, melyeket te semmiképpen se tudnál kinyitni. Bizony bezárkóznak ezek, ha elleneséget sejtene. Vannak állatok, melyek rettenetes tüskékkel vannak felfegyverezve, sőt némelyiknek mérges a tüskéje, elszédíti támadóját és könnyelmű támadóból áldozat válik. Színük is olyan, hogy alig különböztethető meg a környezettől.

Tamás: Hát a mélységben nincs sötétség? Azt hittem, hogy ott az állatok mind egyszínűek.

Apa: Sohase mondj két dolgot egyszerre, fiam. Menjünk hát csak sorjában! Azt kérdezted először, hogy nincs-e a mélységben sötétség? A tenger felszíne alatt pár méterrel elég világos van. Hiszen te is tudsz uszni, lebukhatsz a víz alá, ki is nyithatod a szemed, láthatsz is. Nem kellemes érzés, mert a szemünk nem szokott a vízhez, de pár méterrel a víz alatt mi is körültekinthetünk. A buvárok bizony elég mélyen leszállanak buvárruhában és jól látnak. Szemüket nem éri közvetlenül a víz, mert fejükön buvársisak van. Néhány száz méterre bizony kevés napfény jut, még mélyebben a fénynek alig van nyoma. A mély tenger fenekére napfény már nem jut. Itt örökös sötétség van. A tenger lakói azonban nagyszerűen fel vannak szerelve. Ahol csak némi világosság van, óriászemű állatok élnek, melyek a legcsekélyebb világosságot is megérik. Képzem, hogy megriadnál, ha két ilyen óriászem hirtelen rád bámulna. Egyes állatok fejről két nyulvány húzódik ki és a nyulványok végén vannak a szemek. Por ugyan nem megy a szemekbe, de esetleg nyulványostul bekapja őket valamelyik ellenségük. A nagyobb mélységekben némelyik állat világít, mintha villamos világítás volna a testében berendezve. Az oldalain, vagy a hátán

pontok vannak, melyek kigyulladnak és elaluznak. Bevilágítják maguk körül a tengert. Nem kell ezen olyan nagyon csodálkoznod. Olyan arcot vágsz, mintha el sem tudnád képzelni a dolgot. Gondolj csak arra, hogy egy nyári este a kertben fényt láttál és akkor azt mondtam, hogy Szent János bogárka van ott. Annak is szép fénye van. Ha néhány ezer millió ilyen világító állatot elképzelsz odalenn, még talán olvasgatni is tudnál a fényük mellett. De azért ne kíváncsoddal le, mert nem hagynának nyugodtan olvasni, mindig neked rohannának és beléd-beléd harapnának.

Azt hitted, hogy ott az állatok egyszínűek. Csalódtál. A legváltozatosabb színűek, de bizonyos mélységben uralkodó színek vannak. Rózsaszín, fiborsárga, zöld az uralkodó szín. Ezt is meg fogod érteni, miért van így. Ha például te sötétben, vagy félhomályban nézel valami színes dolgot, nem azt a színt látod, mint nappal. Az emberek szövetet mindig nappal választanak, mert félhomályban például a sötétkéket, sötétzöldet, vagy feketét nem tudják megkülönböztetni. A tenger különböző mélységeiben az állatoknak olyan színük van, hogy a félhomályban egészen a környezetük, tehát a tengervíz színéhez hasonlítanak.

A formájuk is olyan változatos, hogy bámulatba ragadja az embert. Vannak állatok, melyek kinyílt virághoz hasonlítanak. Ha az áldozat közel jár a szirmoknak látszó nyulványokhoz, a nyulványok átölelik, a virágállat bezárul és nem is nyílik ki addig, míg az áldozat megemészthetetlen részeit ki nem dobja magából. A tengerfenéken nyugalom helyett ezer veszedelem leselkedik. Egy pillanatig sincs biztonságban az élet. Csipés, mérgezzurás, villamos ütés fenyegeti az állatot akkor is, ha biztonságban érzi magát. Ellenséget nem is lát és már meg van fogva. Gyanútlanul közeledik egy sziklához, kiűl, hogy állatnak a háza és nem igazi kő. Ha pedig igazi, a hasadékaiból nyul ki a rák ollója, a polip lába, vagy más állat nyulványa, hogy megragadja. A mélységben nincs idő játékra, nincs tréfálkozás, hanem örökös küzdelem az életért.

Tamás: Az előbb azt mondtad, hogy némelyik állatnak úgy áll két ostor végén a két szeme. Néha bekapja egy másik állat nyulványostul a szemét. Mi lesz az ilyen nyomorék állattal?

Apa: Ugy látom, kórházba szeretnéd küldeni, hogy meggyógyítsák. Ott lenn a betegnek nincs maradása. A legtöbbször áldozatul esik. De néha sikerül megmenekülni. Ha a megcsontott állat meghúzódhatik valahol, végtelen rövid idő alatt az elvesztett testrészt pótolja. Ha egy-egy úszóját, farkát, vagy lábát a küzdelemben elveszti, újra nő és elfelejti az egészet.

Tamás: Miért nincsenek az állatkertekben ilyen különös és érdekes állatok?

Apa: Egyszer már beszéltünk erről, fiam.

A tenger mélységében igen nagy a nyomás. A felül levő víztömeg ránehezedik az alul levőre. Az állatok teste megszokta ezt a nagy nyomást, mert úgy van szerkesztve. Mire a hálót felhúzzák, a legtöbb mélytengeri állat elpusztul. A víz felszínén nem tudnak megélni. Te sem tudnál pl. a föld legmagasabb hegyeinek tetején megélni. Mert te is tenger, a levegőtenger fenekén élsz. A levegőnek is megvan a nyomása s az

nagyobb itt lenn, mint a magas hegyeken. Ha például egy igen nagy hegy tetejére felmennél, lihegnél, a vér megeredne orrodból, esetleg füledből is, el is vesztenéd az eszméletedet, mert tested hozzászokott az itteni levegőnyomáshoz. Most már értheted, miért pusztul el az az állat, melyet kiemelsz a mélységből, ahol a nyomás sokkal nagyobb, mint a felszínen.
(Budapest.)

Kis Tyukica halála.

– Ira: FÜLÖP JÓZSEF. –

Alkonyodóféltben volt. Baromfiudvar népe készült nyugalomra térni. Kotá mámi már rég felvezette kicsinyeit a hatalmas Baromfi-rezidencia tágas hálótermébe. A jó példát kezdték követni a Jércéfi gyerekek is, kiket a Bóbitás, már több, mint egy hete elhagyott. Utánuk lejtettek kecses léptekkel az ifjabb és öregebb tyukné asszonyságok, elfoglalta kiki nyugvóhelyét a kényelmes kakasülön, s nemsokára a Baromfi-udvaron nem maradt más, csak Tarajossi uram, a délceg kakas, meg Bóbitás s egy két fiatal tyukanyó.

Tarajossi uram hűségesen, kitartóan udvarolgatott a tyukhölgyeknek, önhitten mosolygott a szakállába. Meg volt elégedve magával. Bohó pajzánkodás közt, észrevétlenül telt el az idő. Már egészen bealkonyodott, amikor a vidám kis társaságnak is eszébe jutott, hogy jó volna pihenni térni. Lassan haladtak a Baromfi-palota felé, vidám beszélgetések közt, midőn egyszerre fölnyílt az udvarajtó s egy idegen ember lépett be rajta, akinek zsák volt a hátán. Nyomában pedig fölűnt a szárnyasok földjének ura, a hatalmas Házigazda. Tarajossi uram megfordult tiszteletteljesen, de azért rátartóan lépett elébe s hódolatát kifejezve néhány kakashangot ejtett ki, amit a nagyur vagy megértett, vagy nem. De Tarajossi uram megértette ám, amit a Házigazda szólt a zsákos emberhez s megértve borzongás futott végig rajta, tarajára hideg veríték ült. Hogyne, hisz ezeket mondta a nagyur: „No ez a vén kakas is lejárt a magát. Nem való már, csak a leveses fazékba. Épen azért hoztattam ezt a nemes orpington fajt. Bontsa csak ki a zsákot s tegye vigyázva az alsó ketrecre.” Tarajossi urammal forgott a világ: nem akart hinni füleinek. Óróra szólott volna így a Házigazda? Óróra, ki egész életén át hűséges őrizője volt a Baromfi-rezidenciának, megvédte az apró csibéket, a sárgapelyhes, pirinkó kis kacsákat minden veszedelemtől: Sajó kutyától, Cirnos macskától!?! Őt akarják vérpadra hurcolni, ki harsány hangjával naponta jókor reggel felköltötte a nagyurat és családját?! Őt akarják gonosz módon elvezíteni? Tétovázva tekintett a tyukokra, kik megálltak a palota lépcsőzete előtt s kíváncsian várták, mi lesz. A zsákos ember kibontotta a zsákot,

egy hatalmas, Tarajossinál sokkal hatalmasabb kakast vett ki belőle s gyorsan a Baromfi-palota nappali szobájába zárta. Majd eltávozott a Házigazdával együtt s elmenőben odaszólt Tarajossinak: „No már neked kampec!”

Az esemény nagy riadalmat okozott a tyukicák között. Bóbitás és megkésett társai sietve haladtak fel a palota lépcsőin. Szomorkodtak egy kissé, Tarajossi uram elkövetkezendő sorsára gondolva, de boldog izgalom fogta el őket, mikor az új kakas jutott eszükbe. S mikor a hálóterembe értek, mindenik sietett elmondani a többinek a nagy ujságot. Leghangosabb volt Bóbitás. Kiabáló hangjával még az öreg Kotá mámit is felverte édes szundikálásából. Örömpesve kiáltotta már messziről: „Képzeljétek csak, új kakas került hozzánk! Olyan délceg legény!” Kotá mámi zsörtölődve szólt: „Ugyan érdemes azért ekkora lármát csapni” s kityegve-kotyogva fujta tovább a falu nótáját. Nem így a többi tyukok. Amint meghallották az érdekes hírt, érdeklődve tolokodtak Bóbitás köré s kérdésekkel ostrom alá vették: „Ugyan ne mondd!” – „Igazán? – Milyen ruhája van?” – kérdeztették és sietve látott mindenik tolltoaletttjének rendbeszedéséhez, hogy tetszedjenek.

De volt a tyukok között – hófehér kis tyuk, – a legkisebb mindannyiuk között – hófehér kis Tyukica, aki nem örült a hírnék, sőt elsomorodott, amikor meghallotta. Ő volt Tarajossi uram legkedvesebbje. Sietve szökött le fekhelyéről, szaladt, repült le az udvarra, ahol Tarajossi uram még mindig révedezve egy helyen állt. Odatipegett hozzá, gyöngéden megkopácsolta csőrével rózsás szakállát s megkérdezte: „Miért busulsz, kis uracskám, miért nem jössz lefeküdni?” Tarajossi uram szomorúan felelt: „Hej, elérkezett életem vége! A Házigazda új kakast hozott, engem meg fognak ölteni.” – Kis Tyukica zokogni kezdett, de aztán erőt vett magán, vigasztalni próbálta kis urát. Hasztalan. – „Aludj csak, aludj, kis Tyukica, hagyj engem!” – szólt szomorúan. De kis Tyukica nem nyugodott addig, amíg Tarajossi uram is fel nem ment a palotába s el nem foglalta nyugvóhelyét a diszes kakasülön. Sokáig ébren maradt még vigasztaló szoval, de végre az ő szemei is leragadtak.

Már mindenki aludt a Baromfi-rezidenciában, egyedül Tarajossi uram szemeit kerülte az álom. Nem tudott aludni egész éjjel. Folyton fülébe csengtek a Házigazda szavai. Oh milyen hálátlanok, mily önzők is az emberek! Ha egyszer megvénhedett valaki, azt már el kell dobni. Szomoruan gondolt elközelgő halálára. Nincs semmi kétség, meg fog halni s még csontjai sem maradnak meg... Gyöngéden, szeretettel nézett a sötétségbe, hol a kis Tyukica aludt. Csak egyedül őt sajnálta széles az udvaron, a fehér tollu, zömök, karicsáló kis jószágot. S könny tolt a szemeibe, amikor hallotta, hogy kicsiny Tyukicája álmában hangosan fölzokog. „Szegény, hűséges kis jószág! — sógajtotta. — Bezzeg a többiek hogy elpártoltak tőlem... Nem győzik magasztalni a jövevényt!... Hangos kikeriki riasztotta fel tépelődéséből: az új kakas szólott. Mélységes gyűlölettel telt meg a szíve. Gyűlölete még inkább fokozódott, amikor hallotta a Bóbitás suttogó hangját: „Ah, mily gyönyörű a hangja!” — A hálátlan — gondolta magában, a délután még engem cirógatott körül s most még álmában is a jövevényre gondol.

Sokáig tépelődött, tusakodott így magában, míg végre hajnal tájban a nagy izgalomtól kimerülve, nyugtalan, kábító álomba merült...

Reggel csengő gyermekhangok lármája töltötte be az udvart. Tarajossi uram jól ismerte a hang tulajdonosait: Gyuszika és Sárika voltak, a Házigazda gyermekei. Leugrott a kakasülőről, a tyukok és jércék szintén követték példáját s várták, hogy felnyíljen a palota ajtaja. A kis Tyukicán kívül már nem igen törődött vele egy tyuk sem, mind az új kakaslegényen járt az eszük, akivel nemsokára megfognak ismerkedni. Tarajossi azonban már nem gondolt semmivel. Fásultság vett erőt rajta. Mintegy álomban halotta a Gyuszi hangját: „Apuka, az új kakast eresszük ki előbb!” Látta homályosan, hogy a Házigazda kinyitja a földszinti hálótermet s kiugrik belőle a jövevény délcegen, fiatalon. „Milyen ügyes!” — kiáltották a tyukok elragadtatva. Tarajossi csak nézett maga elé, bágyadt nemtörődomséggel. De egyszerre a reménység új erőt öntött belé, a Házigazda szavát hallotta: „No lássuk, melyik az erősebb! Amelyik győzni fog, azt tartjuk meg.” — Oh, hogy visszatért e szavakra a Tarajossi uram ereje! Hátha győzni fog!? Izgatottan várta, hogy felnyissák a palotaajtót s azután egyenesen odacsörtetett a tollait borzoló jövevényhez. Bemutatkozott neki: „Tarajossi Tarajos vagyok, ezennel pájbajra hívom önt. Nevezze meg a segédeit. Élet-halálra szóló harcot óhajtok.” — „Sarkantus Kázmér vagyok, az ősi Orpington nemzetségből. Állok szolgálójára az urnak! — vágta vissza, sarkantusait összeítve az idegen. A tyukok, a Házigazda és a gyermekei körülserglették a bajvivókat. Az aranyos kis Csip-csip csibe Kotá mámi vállaira szállt föl és onnan nézte a dolog fejleményeit. A kis kacsák a cementválú szélén lábujjhegyre

álltak, nyakacskaikat előre nyújtották, hogy ők is lássanak valamit. Még a kurtafarku kis malac is kidugta orrát lakása ablakán a nagy lármára.

A párbajra készülők vitézek segédeket választottak maguknak. Tarajossi uram segédei voltak Berzenkedő pulyka és az öreg, tapasztalt Tas-tas ruca, a Sarkantusé két ludifju.

— Egy, kettő, há-roumm! — kiáltotta mérges hangon Berzenkedő s a kakasviadal megindult. Tarajossi uram dühvel rontott ellenfelének, nyaktollait paizsként előre tartva, hatalmas vágásokat mért rá. Sarkantus azonban csak játszott vele, hogy kitombolja magát s amikor lankadtan, erejét veszítve eresztette le szárnyait, erős csőrrel többször feléje vágott. Tarajossi uram kénytelen volt megretirálni: Sarkantus egyik vágása balszemét ütötte ki.

— Elég! — szóltak egyszerre a Házigazda és Berzenkedő. A gyermekek megfogták a félig megvakult Tarajossit. — Hívjátok ki a Marist, mondjátok neki, hogy hozzon kést, mert megfogjuk a kakast ölni, — adta ki a parancsot a Házigazda.

A tyukok ekkorra már Sarkantus köré csoportosultak s boldogan hallgatták udvarlásait.

A szegény kis Tyukica, ki a párbaj tartama alatt ott állt remegve a küzdők közelében s kicsiny szemeivel izgatottan, szivdobogva leste a küzdelem kimenetelét, kétségbeesett siránkozással követte megvakult kisorát s könnybenázó szemekkel búcsuzott tőle. Tarajossi uram nyugodtan, kakasosan viselkedett, vigasztalta Tyukicát: „Ne búsulj, kis Tyukicám, élj boldogan!” — „Követni foglak!” — szólt zokogva Tyukica.

Ezalatt megérkezett Baromfi-udvar hóhérja, a Maris, kezében hatalmas, villogó késsel, átvette Tarajossi uramat, ki félszemével végigtekintett az egész tájékon, végül a siró Tyukicán akadt meg tekintete: Hosszasan, fájdalomosan nézett rá. A szörnyüség Maris azonban nem sokat teketóriázott, hátrahajtotta a Tarajossi fejét: egy nyiszantás s a szegény kakasnak vége volt...

A kis Tyukica ott állt kábultan, nézte kis ura kiömlő meleg vérét, nézte holttestét, míg el nem vitte Maris, be a konyhára, a leveses fazékba, Sokáig ott állt egy helyben, kis tyukszívét tépte, hasogatta a nagy fájdalom. „Nem tudok nélküle élni, meghalok utána... — süsogta halkan. — Megölöm magam...”

Révedezve indult ki a mezőre s bolyongott, bolyongott sokáig, míg egyszerre megállott egy kankalin virág előtt, melyen egy serreg, mérgesfullánku dongó gyűjtögette nagy szorgalommal a mézet. — Dongót eszem, attól tudom meghalok, gondolta, megfogott vagy három kövér dongót s lenyelte őket. Azok a begyét össze-vissza szurkálták, hasogatták fájdalmas csipésükkel. Bánta is ő. Amikor érezte, hogy közel van halála, szépen lekuporodott a puha zöld pázsitra. — „Meghalok érted, édes Tarajossi!” — suttogta.

A dongó-méreg egyre jobban hatott, kis Tyukica elveszítette az eszméletét, lehajtotta fejét egy utilapura s boldogan halt meg, csőrén Tarajossi nevével . . .

(Székelykeresztur.)

A „SZÖKÉS A TEKNŐBEN“ című regényünk közlését már befejeztük.

A regény könyvalakban máris kapható és a csinos, izlésesen kiállított, keménykötésű műnek csekély 48 leu az ára.

Kevés példányunk van. A könyvet az összeg előzetes beküldése, vagy utánvét mellett szállítjuk.

Régi magyar játékok.

— Közli: HORVÁTH MIHÁLYNÉ. —

Kakas Istók.

Három gyermek játszhatja. Egy benn marad a szobában, kettő kimegy és egy zsebkendőt elrejt valamelyik. Aztán bejön a két künnlevő gyerek és elkezdődik a következő párbeszéd. A bejövők közül az egyik mondja:

- Akasz Istók, jó napot!
 A bennlevő felel: Réceze-ruca fogadott.
 A bejövő: Ideküldött a király,
 Adja nékem a lányát,
 Szebbiket, jobbikat,
 Karesu magasabbikat.
 A bennlevő: Az én lányom nem eladó,
 A házamba beillendő,
 Vaskapuig sem engedem
 Aranyfátyol nélkül,
 A kis ujját nem mutatom
 Arany gyűrű nélkül.
 A bejövő: A kocsiba hat ló legyen
 Mindenféle szőrű-bőrű,
 Akár nyerem, akár veszttem,
 Kinél van a zsebkendő?

Most aztán ha a bennlevő eltalálja, hogy melyiknél van a zsebkendő, akkor az megy ki és kezdik előlről a játékot. Ha nem találja el, akkor ismét ugyanazok mennek ki.

Szegény emberesdi játék.

Ehez négy gyermek kell és négy szeletke papir. Egyikre felírják: „Szegény ember“, a másakra „Biró“, a harmadikra „Hajdu“, a negyedikre „Tolvaj.“ Most a négy szelet papirt összetűrik lehető kicsire és minden gyermek vesz belőle egyet és elolvassa, de egyik sem hangozan. Akkor aztán akinek a „Biró“ felirású jutott, kérdi: Ki a szegény ember? — mire a „Szegény ember“ felirású papirszelet gazdája felel: Én vagyok, uram! Erre a biró kérdi: Mid veszett? A szegény ember felel: Hat ökröm, szekerem, tizenhét egerem, meg egy tucat patkányom. A

biró erre kérdi: Kire gyanakszol? A szegény ember nézeget a másik kettőre, de nem tudja, mit mondjon; azok pedig igyekeznek félrevezetni integetéssel, mivel. Mire aztán az egyikre rámutat, hogy: — Erre a huncut gazemberre. Aztán ha eltalálja és csakugyan a tolvajra mutat reá, a Hajdu kérdi: Hányat neki, biró uram? A biró mond, amennyit akar és egy összesodort zsebkendővel kap a tenyerébe, ahányat a biró mondott. De ha nem találja el és a Hajdu mutat, akkor a hajdu azt mondja: Hogy mer kend a város hajdujára gyanakodni? Hányat neki, biró uram? — és akkor a szegény ember kap ki a zsebkendővel. Aztán kezdik előlről ismét.

(Marosujvár.)

A CIMBORA 1923. évének első félévében megjelent összes számai díszes kötésben kaphatók. A

400 OLDALAS

kötet ára 120 leu. Az összeg előzetes beküldése ellenében vagy utánvét mellett szállítja a Cimbora kiadóhivatala ○○○○○○○○○○○○ Szatmár.

A MAGYAR CSALÁD TELJES OLVASMÁNYSZÜKSÉGLETÉT KIELÉGITIK

a Pásztortűz

szépirodalmi folyóirat,

Magyar Kisebbség

félhavi politikai szemle,

Vasárnapi Ujság

képes családi hetilap,

Cimbora

képes gyermekujáság.

Ha a családfő a fent felsorolt négy lapot megrendeli, amellet, hogy aránytalanul olcsóbban jut hozzájuk, a Magyar Kisebbségben politikai irányu érdeklődését, a Pásztortűzben magasabb rendű szépirodalmi igényeit elégíti ki, a Vasárnapi Ujságban a hét aktuálításait és szórakoztató olvasmányokat, a Cimbora pedig gyermekeit szórakoztató és nevelő hasznos olvasni valókat talál. Táborukban kell lenni tehát minden magyar családnak.

Kérjen mutatványszámot: a

Haladás Lap- és Könyvkiadó Vállalattól, Kolozsvár, illetve a Magyar Kisebbség kiadóhivatalától Lugos, illetve a Cimbora kiadóhivatalától, Szatmárról.

Elek nagyapó kis krónikája.

Veréb Jankó második levele.

A Cimbora. 30. számában közöltem Veréb Jankó második levelét s e levél hibáinak is a helyreigazítására pályázatot hirdettem. Azt hittem, hogy a nyári vakáción jóval több unokám igazítja helyre a híres-nevezetes Veréb Jankó levelét, mint az elsőt, de kitűnt, hogy a nagy vakáció nagy ellensége az írásnak, mert mindössze 85 unokámnak volt ideje a pályázásra, jóval kevesebbnek, mint az első pályázaton, jóllehet ez az iskolai esztendőre esett. De hát „holtig tanul a jó pap“, nagyapó is tanult ebből: megtanulta (ha eddig nem tudta), hogy a vakáció napjaiban szivesebben játszanak a diákok mint irjanak, s ebben bizonyly igazuk is van nekik. Így volt ez az én diákkoromban is (csak elfeledtem), így van ez most is, így lesz ezután is: míg a világ – világ, nem változik a diák. Azoknak a munkájával azonban, akik pályáztak, meg vagyok elégedve s az első pályázattal szemben nagy haladást látok. A kitűzött tíz könyvet tizenheten érdemlik meg (s meg is kapják mind), 29-en dicséretet érdemelnek, s jó osztályzatot érdemlő munkát végzett 39 unokám, akiknek a nevét helyszüke miatt nem közlöm. Aki megőrizte az eredeti fogalmazványt, s összehasonlítja az én helyreigazítással, sokat tanulhat ebből az összehasonlításból. Alább közlöm a helyreigazítást, egyben már most jelzem, hogy a következő számok valamelyikében újabb pályázatot hirdetek, most már nemcsak annak a megmutatására, ki milyen lábon áll a helyesírással, de annak a megmutatására is, miként tud fogalmazni.

*

Veréb Jankó helyreigazított levele így szól:

Kelt levelém Budapesten, 1923., július 1-én,

a $\frac{1}{2}$ 10 órai újság szerkesztőségében.

Tisztelt Nagyapó Ur!

Megolvasám a Cimbora újságban levelemet, a helyreigazítást is, miből sokat tanultam, s nem haragszom, hogy világ csufjára közölte a Cimborában, – hadd tanuljanak az erdélyi testvérek. Én is sokat tanultam ebből, többet, mint az iskolában, ahová egy felet jártam. Hej, ha végig jártam volna az iskolát, most én is ur volnék, mint a gazdám, Gavallér János urfi! Most én is lehetnék újságszerkesztő, mint ő, pedig ő is csak félig járta végig a kolegiumot. S no, halljon csak ide, nagyapó ur, hónapjára 300.000 koronát nyomintnak az ő markába, de így is alig-alig éri végét a hónapnak, oly szörnyű nagy a drágaság, – verje meg a Jézus, aki csinálta! Hát, én aztán hogy tudjak megélni, amikor csak huszonöt ezer korona a fizetésem, s még ezer sem esik napjára?! Igaz, hogy kapogatok borraivalót az író uraktól, akik írást hoznak, hogy Jankó urfi adja ki. No, vagy adja

ki, vagy nem, mert Jankó urfi szörnyen kritikus, hamar megmondja akármelyiknek: Kuss ki! Még nagyapónak is megmondaná, olyan nagy ur most őkelme, én meg csak szegény szolga vagyok, de lelkemen nincsen piszok. Hej, tisztelt nagyapó ur, de szeretnék hazamenni! Ugy fáj a szívem az én édes hazámért, hogy majd megszakad, de nem mehetek, mert ebben a pillanatban éppen hatvan ezer korona kell ezer leiért. Hát, ezt én honnan vegyem? Ezer esztendeig sem tudnék ennyit gyűjtögetni. Hej, pedig szeretném bár még egyszer látni az én székely hazámat, s, hej, szeretnék megfürödni a Marosban! Ha belefutlanék, azt sem bánám, nem én, Isten úgy segéljen! De már Isten úgy rendelte, hogy a Dunában fürödjek... Hiszen, az is jó, de mégsem a Maros!

Hát, tisztelt nagyapó ur, hogy van? Hogy szolgál az egészsége? Nekem az csak volna, de „ugy meg vagyok búval rakva, mint a borizü almafa: kettő-három vagyón rajta, mégis lehajlik alatta“, melyhez hasonló sekinek sem kívánok.

A Jézus áldja meg tisztelt nagyapó urat minden barmával és uri családjával! Kezét csókolja

Veréb János,

a $\frac{1}{2}$ 10 órai újság alkalmazottja.

Könyvet nyertek a következők: Münz János Arad, Stark Dániel Szatmár, Grünvald Irma Torda, Nagy Bandi és Magda Szőkefalva, Horváth László Kolozsvár, Rober Zsigmond Szatmár, Kilgasz Tibi Bályok, Antal István Csikszereda, ifj. Heltmann Ervin Torda, Nemes András Marosvásárhely, Szmrecsányi Pista Zilah, Verébi Tonika Szatmár, Dócy Zoltán Nagyenyed, Sziklay László Kassa, Varga Lajos és Gyula Petrozsény, Csonka Irén Torda, Müller Anita Nagyenyed, Péter Géza Dicsőszentmárton, Péter Margit Dicsőszentmárton, Lakatos Kari Tasnád, Ormay Magda Nagyszalonta.

Dicséretes munkát végeztek a következők: Rosmann Etus Marosvásárhely, Merle Györgyike Arad, Bustya Nuka Marosvásárhely, Pataki Pali Buzásbocsárd, Telegdy Erzsike Marosvásárhely, Benedek Sárika Sepsiszentgyörgy, László Gyula Székelyhid, Marton Lilly Kolozsvár, Kertész József Torda, Dékáni György Marosvásárhely, Székely Géza és Akos Alsószombatfalva, Sándor Magda, Ilonka és Annuska Arad, ifj. Fey József Marosvásárhely, Labuda Anti és Józsi Gyulafehérvár, Veres Ilike Aranyosgyéres, Szilágyi László Szilágycseh, Schülle Katóka Marosvásárhely, Stern Sári és Olga Arad, Barcsai Mihály Dés, Ormay László Nagyszalonta, Salamon Sándor és Mariska Szilágycseh, Bede Mariska Nagyborosnyó, Ósz Mancika és Piroska Torja, Bálint Mária Sepsiszentgyörgy, Ince Kató Nagyenyed, Dekáni Zsófia Torda.

FEJTŐRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

Betűrejtvények.

- Beküldte Bölöni Pista és Bandi. -

H' tábornok.

- Beküldte Merle Györgyike. -

ven ven ven S
ven ven

A $\frac{V. V. V.}{10.}$ r T $\frac{u}{a}$

- Beküldte Szabó Laci. -

bán Y á á
ó á á

A 35-39. sz. rejtvényeinek megfejtése.

35. sz. Sakkrejtvény:

Sirt az ég egyik szemével,
A másikkal nevetett,
Páros ivű szép szivárvány
Koszoruzta keletet.
Szép szivárvány barna felhőn
Nézte ábrándos fiu,
Egy sóvárgó, méla gyermek,
Kék szemű, de szöghaju. Arany János

Pótlórejtvények: Arany János, Petőfi Sándor.
Pontrejtvény: Petőfi. Kockarejtvény: Pusztá malom nem sok hasznot hajt.

36. sz. Versesrejtvény: Kenguru. Szórejtvény: Petőfi Sándor. Betűrejtvény: Napoleon története. Kockarejtvény: Olcsó husnak hig a leve. Számrejtvények: Tanulj tinó, ökör lesz belőled. Szegény ember vízzel főz. Legjobb szakács az éhség. Betűrejtvények: Apacs, számla. Verses rejtvény: Éger, egér, Eger.

37. sz. Verses szórejtvény: Pálma. Név-rejtvény: Jókai Mór. Számrejtvények: Addig jár a korszó a kutra, míg el nem török. Befordultam a konyhára. Aki siet, elkésik. Betűrejtvények: Száműzött. Honszeretet. Kétemeletes ház. Gyöngyvirág.

38. sz. Szélmalon-rejtvény: Szökés a tek-nőben. Betűrejtvények: Csokonai. Szekunda. Tután Kámen. Felfordult világ. Verses rejtvények: Költ. Tárca.

39. sz. Pontrejtvény: Csokonai Vitéz Mihály. Pótrejtvény: Pósa Lajos. Betűrejtvény: Fasor: Találós kérdések: Türelem, félelem, kényelem, szerelem, jövedelem stb. Betűrejtvény: Tizedes.

Megfejtették: Koszta Böske, Veress László, Kertész József, Kun György, Ábrahám Erzsike, Bisztray Margit, Ferenczy Eva, Telegdy Erzsike, Virág Annuci, Rózsa László, Szirmai György, Gámán Zoltán, Labud Anti és Jóska, Székely

Loránd, Singer Tibor, Győri Erzs, Hercz Rózsi, Deésy Arpád, Fejér Imre, Pető Ervin, Kovács Éva és Pisti, Székely Károly, Schwartz Ilona, Gáspár Margit és Gizi, Lónyai testvérek, Nemes Dezső és József, Dankó Irénke, Pető Ervin, Löffler Aurél, Kirth Etelka, Czirmag Zolika, Petyelán Ilonka, ifj. Venczel József, Smilovits László, Jakab Jenő, Szentpéteri János, Szaniszló fiuk, Védél Misi, Horgos Icuka, Szabó Gusztáv, Adám Mária, König Guidó, Sándor Magda, Ilonka és Annuska, Nemes András, ifj. Fey József, Bustya Nuka, Fey István, Both Palkó, Imreh Ferenc, Wlasek Henrik, Varga Piri, Beretzky András, Merle Györgyike, Dekáni György, Isky Iván, Szilágyi László, Zaharie Hédi, Gámán Elluska, Dózsa Evi és Misi, Székely Géza és Akos, Hirsch Éva, Szmrecsányi Pista, Verébi testvérek, Bede Mariska és Karcsi, Sálamon Sándor és Mariska, Gvidó Katica, Balogh Mária, Stern Sándor, Bársony Klári, Weisz Jancsi, Vidéky testvérek, Csonka Irén, Marton Lilly, Vida János, Bede Lajos, Sz. Nagy Béla, Segelstein Norbert, Biró Rózsika, Róth Klára, Weisz Jancsi, Szabó László, Lukácsfy Amália, Szőnyi Pistuka, Müller Ernő, Petyelán István, Szappanyos Pálma, Körtélyes Ernő, Ormay Margit, Vékony Márta, Rozman Etus, Göttler Géza és Olga, Finkelstein Laci és Paula, Sziklay László, Csűrös Pista, Denderle József, Barcsai Mihály, Ormay László, Mády Testvérek, Gabnay Zoltán, Virsik Mariska, Géza, Mancika és Elemér, Kovács Éva, Kormos Kató, Ósz Mancika és Piroska, Révész Endre, Kiszely György, Viola és Annuska, Hunyadi Margit, Viola Annuska, Vidéki testvérek, Horváth László, Tolcsvay Erzsike, Gálna Sándor, Lesnyovszky Gyula, Dénes, Ernő, Horgos Icuka, Szabó László, Singer Mórítz, Bede Lajos, Öry Márta, Egyed Béla és Miklós, Kardos István, Tibor és Öcsi, Csillag László, Róth Klára, László Gyula, gr. Béldi Dénes, Pető Ervin, Brandes Margit, Erőss Gizella, Nemes Gábor, Dobos Juliska.

A megfejtők közt 20 könyvet sorsoltunk ki. Tökmag király öfelsége a következők nevét hozta ki Elek nagyapó kalapjából: Deésy Arpád (Gyergyószentmiklós), Labud Anti és Józsi (Gyulafehérvár), Löffler Aurél (Csikszereda), Koszta Erzsébet (Brassó), Wlasek Henrik (Székelykeresztur), Szirmai György (Nagykároly), Vékony Márta (Szászrégen), Telegdy Erzsike (Marosvásárhely), Virsik Mariska, Géza, Mancika és Elemér (Malacka), Kormos Kató (Arad), Hirsch Eva (Kolozsvár), Gvidó Katica (Dicsőszentmárton), Singer Tibor (Marosvásárhely), Bede Mariska és Karcsi (Nagyborosnyó), Sálamon Sándor és Mariska (Szilágycseh), Barcsai Mihály (Dés), Szőnyi Pistuka (Bánlak), Müller Ernő (Kolozsvár), Sziklay László (Kassa), Gámán Elluska és Zolti (Marosvásárhely).

Kiadó bácsi üzenetei külföldi előfizetőihez:

Galantha József Vashegy. A beküldött 20 cK-át a Cimbora f. évi okt. hó 1-től 1924. április hó 1-ig terjedő előfizetési díjának kiegyenlítésére fordítottuk.

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bajánii Mici) u. p. Nagy-baczon, (Bajánii Mare) Háromszék megye (Jud. Treiscaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

Müller Ernő Kolozsvár. Nemes András unokabátyád rábeszélte, hogy rendeld meg a Címborát, de mielőtt megkérte volna apukádat, megrendelte neked a születésed napjára. Amikor az első Címborát megkaptad, nyakába ugrottál örömdobban a te jó apukádnak. Ebből látom, mennyire szereted téged az édesapád, de látom azt is, hogy te megérdemled ezt a szeretetet. Azt írod, öcsikém nagyon jól lehet melatni s nem is tudod elhinni, hogy él. De bizony él öcsike, ha most beteg is, de remélhetően hamarosan felgyógyul s tovább fogja terhelni a nadselű gondolatokat. — Petyelán István Marosvásárhely. Nem késtél le a rejtvénymegfejtésről. A kiadóba minden elkövet, hogy vasárnapra pontosan megkaptátok az újságot, s amint megkapja az utabban rendelt papírosát, vasárnap fogod olvasni azontul az újságot. Rejtvényeidből válogatok. — Grünfeld Irénke Székelyvárad. A virág sorsa, hogy elhervad. Elhervadtak a te virágaid is, amelyeket nagyapónak küldtél, de annál elevenebb a te irántam való szereteted. Ez, hiszem, soha sem fog elhervadni. — Mitse Piroska Sepsiszentgyörgy. Hat évig voltál a Jó Pajtás olvasója, most meg a Címbora olvasója vagy. A veled egykoru leányok gyönyölnének, hogy még most is gyermek vagy. Te azonban az is akarsz lenni, ha nagyapóka ismét befogad unokáit közé. Megnyugtathatlak afelől, hogy 17 éves leány egész bátorrággal olvashatja a Címborát s nem te vagy az egyetlen serdült leány olvasóm. Napról-napra szaporodik a ti gárdátok s fogja a gyönyödlők serege. A Címborát ma jóformán minden szülő olvassa s valóban kivánatos volna, hogy olvassa minden serdült fiú és leány, mert ha semmi egyebet nem találna benne, feltétlenül megtalálja a magyar nyelv tisztaságát s megtalál benne sok olyan hasznos ismereteket, amelyet még az iskola sem nyújt, mert a legjobb akaratral sem nyújthat. Hát csak maradj gyermek, édes lányom, ameddig maradhat, mert addig vagy boldog. Nem felejttem el, hogy 1918-ban Székelykeresztyuron láttalak és megcsókoltalak és ha ismét Sepsiszentgyörgyre megyek, el lehetsz rá készülve, hogy ismét meg foglak csókolni. — Farkas Mária Kolozsvár. Te vagy az egyetlen unokám, aki dédapóknak szólít engem, mivelhogy az édesanyádnak nagyapókája vagyok. Az arcképmemnek megcsókoltad a száját, a szemét, a haját, a kezét is megcsókoltad volna, de azt eldugta dédapó. Hát, azt majd csak akkor csókold meg, amikor Kolozsvárra megyek, amiért te minden este imádkozol. Nos, csak imádkozzál, Máriácska, mert amint egészségem teljesen helyre áll, betoppanok hozzád. Öcsike épen most készülődik Pestre, mert ő is több hetet át beteg volt, s bizony rossz kedvvel hagyja ifj dédapót és dédanyót. Remélem, hogy mint gimnazista is ép oly szorgalmasan fogsz tanulni, mint eddig, s a te jó édesanyádnak sok örömet fogsz szerezni. — Gáman Ella és Zolti Marosvásárhely. Hát csak éljétek az engedelmlem és irjatok levelet nagyapónak. Tudom, hogy sok a tanulólátó, de bőles beosztással jut idő a tanulásra is, a levélírásra is. — Ignácz Rózsa Brassó. A te igen szép leveledre külön válaszok levélben, de addig is üdvözöllek léged, I-ső kereskedelmi iskolás unokámat, aki hisleány korod óta hűséges olvasója voltál a Jó Pajtásnak, most meg a Címborának. Pályaválasztásodhoz szerencsét kívánok. — László Gyula Székelyhid. Örvendek, hogy megkaptad a nyert könyvet s azt kétszer is elolvastad, sőt elolvasta a fanió ur is s meg is dicsérte. Szerettem volna ott lenni azon a kabaren s látni, hogyan fáncol az én László Gyula nevű unokám, de így is meg vagyok győződve, hogy kitettél magadért. — Duzsároly Károly Dés. Levél nélkül kaptam tőled egy képrejtvényt, amelynek a megfejtését elfeledted odairni, már pedig nagyapónak oly sok a dolga, hogy rejtvénymegfejtésre nincs ideje. A rajzod különben elég jó, de sokszorosításra nem alkalmas. — Róth Klára Nagykaroly. Elvárom, hogy következő alkalommal levelet is kaptok tőled, nemcsak megfejtést. Nyilvánvaló, hogy új unoka vagy, én pedig szeretek megismerkedni minden unokával. — Götler Géza és Olga Béla. Második leveleték írása már valamivel jobb, mint az első leveletek, amiből azt látom, hogy csak akarnotok kell s meg fog javulni az írásotok. — Csillag László Kalán. Nem írod meg ezutal, hogy melyik az a hiányzó 5 szám, amelyet még mindig nem kaptál meg. Az bizonyos, hogy én annakidején megreklamáltam a kiadóba címénél. Legcélszerűbb, ha egyenesen Szatmárra írsz a kiadóhivatalnak, ha még nem kaptad volna meg. — Kardos István, Tibor és Öcsi Nagyszalonta. Szeptemberben azért nem írtatok, mert sokat jártatok az uszodába és eltelt az idő. Elhiszem, hogy eltelt. De azt már alig hiszem, hogy reggelről estig az uszodába lefektetek volna. De hát majd kipótoltjátok a mulasztást, mert valószínűleg főbb időfők lesz a levélírásra az iskolai esztendőben. Ha a Címborára előfizetőket gyűjtessz, leghelyesebb, ha a pénzt egy postautalványon küldöd a Kiadóhivatalnak, természetesen, a postaköltséget az előfizetőnek kell viselni és nem neked. Annak örvendek, hogy nagyapót éppen olyanakkal képzelted el, mint amilyen a képen. — Vida János Bárdfalva. Természetes, hogy az előfizetést előre kell beküldeni s nem akkor, amikor a negyedév kezd lejárni. Rejtvényeid közül a csiga rejtvényt közlöm. Szívesen veszem ezutal is a rejtvényeidet s elolvasom majd a te történeteidet is és megmondom rólad a véleményemet. — Egyed Béla és Miklós. Először találkoztam a nevetekkel. Szeretném tudni, hogy hol laktok, ti azonban megfeledeztek erről. A rejtvényetek jó és majd serra fog kerülni.

— Karsay Sárika Torda. Palika öcséddel együtt örömmel olvassátok a Címborát és olvassa anyuka is, mert ő is nagyon szereti. Remélem, hogy visszahaptátok az iskolát s már javában tanulsz. Annak örvendek, hogy nem kell félneked a féltől, mert nálatok földgáz fűtés és van olyan melegét csináltak, amilyent akartok. Vajha elmondhatná ezt minden gyermek. — Öry Márta Arad. Ismerem Jeszenszkyné Irén néni a nevérdől, s ha jól emlékszem, annak idején a Jó Pajtásba is írt meséket. Örülnek, ha írna a Címborába is. A kiadó bácsi pótolni fogja a 36. és 37. számokat. — Bíró Rózsi. Megdicsérem az írásodat, de mégjobban megfoglak dicsérni, ha ezutal levelet is írsz és meg tudom e levélből, hogy hol laktok. Ne feledd, hogy a levélírásnak igen fontos kelléke a helység neve s hogy melyik évben, melyik hónapban és hányadikán kelt a levél. — Marton Lilly Kolozsvár. Oly nagy örömet szerzett neked a legutóbbi üzenetem, hogy ha nem lenne oly nagy a távolság közöttünk, szerelnéd a kezemet össze-vissza csókolni. Hiszen erre lesz majd alkalom, ha Kolozsvárra megyek. Miután pontosan megírtad, hány éves, hány hónapos és hány napos vagy és azt is megígérted, hogy nem tesz elbizakodottá, ha közlöm a versedet, én az ígéretemet be is váltom. Azt írod, hogy Ella babádat, amelynek ezt az örömet köszönheted, még öreg anyóka korodban is meg fogod őrizni. Tudomásul veszem, s vigyázz, mert majd a fűlvilágon, ha majd úgy százéztendő mulva falálkozunk, számon fogom kérni tőled, hogy megőrizted-e az Ella babádat. — Kertész József Torda. Ha nem is kaptál a kiadó bácsitól választ, de az újságot rendszeresen kapod, ez már magában válasz arra, hogy megkaptad az előfizetést. — Sz. Nagy Béla Kolozsvár. Már szorgalmasan jártok az iskolába. Zoltán öcséd, amint az írásából látom, elemista, te azonban már gimnazista vagy és annyi sok könyvet, füzetet, közzét, vonalzó, festéket kaptál, hogy alig tudsz köztük rendet tartani. Legjobban örülsz azonban a diák sapkádnak, mert egész nagy fiu vagy benne. Szinte látom, a nagy meszeségből is, hogy milyen nagy fiu vagy. De majd ha Kolozsvárra megyek, saját szememmel fogom látni, hogy csakugyan olyan nagy vagy-e, mint amilyennek írod. — Bede Lajos Maramarossziget. Hogy a 37-ik szám helyét 23-át írtál, ezt én nem nevezem ügytelenségnek, egyszerűen eszembe jutaitja a latin közmondást: Tévedni emberi dolog. — Ormay László Nagyszalonta. Amint a borítékodon olvasható, legalább három előfizetőt kell szerezni, hogy könyvet kapj érte. Minthogy két előfizetőt már szerzettél Csehszlovákiában, amiért nagy dicséretet érdemelsz, egy előfizetőt még könnyen szerezhetsz s meg fogod kapni a könyvet. — Singer Mór Dé. Utaztál és azért nem írtál oly régen. Megnyugtathatlak afelől, hogy emiatt nem haragszom. Tudom, hogy majd annál több levelet fogsz írni ezutal. Nagyanyóka, hála Istennek, él és éppen mint nagyapóka nagy szeretettel gondol a Címbora-unokákra. — Goldstein Mór Ermitályfalva. Verseidben már látok némi haladást, de még sokat kell tanulnod és igen komolyan kell tanulmányoznod a jelesebb költők műveit, amíg a szárnypróbálgatásból igazi repülés lesz. Jól esett olvasnom a születésed napjára írt versedet, mert irántam való őszinte szeretet árad felém minden sorából. Ha rejtvényeid még nem jelentek meg, ez csak azt jelentheti, hogy még mindig vannak előföld, mert a rejtvényeket a beküldés sorrendjében továbbított közlés végett a nyomdáknak. — Zsigmond Pál Marosvásárhely. Írtam a kiadó bácsinak az újság megindítása végett. — Csermák Sándor Maramarossziget. Sajnálom, hogy nem vettél részt a pályázatban, de ha mint magántanulóval öszel kellett vizsgáznod, s a kerfi betakarításokban is részt vettél, nem csodálom, hogy lekéstél. Édesapádnak tolmácsoló meleg üdvözlétemet. — Horog Leuca Dés. Sajnálatlalt értesülttem édesanyád levélből, hogy beteg voltál s ezért öneki kellett beküldeni a rejtvénymegfejtéseket az utolsó pillanatban. De azt hiszem, így sem késtél le a megfejtők névsorából, s remélhetően mielőbb tőled kaptok levelet, meggyógyulásodról. — Gána Sándor Kolozsvár. Örvendek, hogy Kolozsvárra megkaptad a Címborát. Ird meg nagyapónak, hogy melyik iskolába jársz. — Tolcsay Erzsike. Minthogy új unokám vagy, értem, hogy miért nincs leveled a helység neve, ahol a leveled kelt. De majd megszokod ezt te, mint a főbbi unokám. A „Szörös a teknőben” című regény már könyvalakban is megjelent s a kiadóhivatalnál megszerezhető. — Horváth Laci Kolozsvár. Azt írod, hogy mint könyvkötőinas dolgozol. Szüleid ugyanis elhatározták, a nehéz megélhetésre való tekintettel, hogy az iskolai tanulás mellett különféle mesterségeket is tanulj meg. Sok szülő cselekszi ezt mostanában, nemcsak a te gondos szüleid s ennél bőlesebben nem gondoskodhatnak gyermekeik jövődjéről. Amint leveledből látom, már újságba is írsz s meg is jelent egy cikked a kolozsvári Sport hírekben, amelyért harminc lejt kaptál és azt elfogod tenni későbbi időkre. És nagyban kuporgatod most a pénzt azért is, hogy a nagyapó képét vászonra ragaszta, berámázza szobácskádban felakassza. Ezt igen jól esik hallanom, de viszont szeretném, ha ez minnél kevesebbet kerülne neked. Meg vagyok arról győződve, hogy te mint a román Lyceum magántanulója is derekasan meg fogod állani a helyedet. Az utabban küldött három címet elküldtem a kiadó bácsinak. Dicséret illeti ezért. De olvasd el figyelemmel a kiadóba címénél hirdetést a borítékodon, s ebből hítlínik, hogy csak a fényleg megszerzett előfizetőkért jár jutalom. — Sándor Magda, Ilonka és Annuska Arad. Beváloítottátok az ígéretet, amint időfők volt rá, mindjárt írtatok nagyapónak, illetőleg írtál te, Magda, mert te vagy az idősebb, II-ik gimnazista nagy leány vagy már. Hiszen majd ír Ilonka és Annuska is, bizonyos vagyok ebben. Nagyapó arcképének megörülteket, de jobb szerelnéd életben látni, ami azonban, szerintetek, teljesen lehetetlen. Na, ezt én éppenséggel nem tartom lehetetlenségnek. Majd elkerülök én Aradra is. A Kis Ernő megfejtés rejtvény régi jó ismerős, újabb rejtvényen törjétek a fejéteket.

A Cimborá első félévi bekötési táblái elkészültek. A csinos és tartós bekötési táblák ára 30 leu és 5 leu postaköltség. □□□□

Ha támogatni akarjátok munkánkat, közöljétek a kiadóhivatallal a Csehszlovákiában lakó és veletek egykoru kis cimboráitok pontos címét.

INGYEN küldjük minden előfi- zetőnek a CIMBORÁT EGY ÉVIG

ha az illető előfizető a maga városában tíz új előfizetőt szerez és beküldi az új előfizetőknél legalább egy félévre szóló előfizetési díját.

INGYEN küldjük minden előfi- zetőnek a CIMBORÁT EGY FÉLÉVIG

ha az illető előfizető a maga városában öt új előfizetőt szerez és beküldi az új előfizetőknél legalább egy félévre szóló előfizetési díját.

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek **Benedek Elek: Őcsike** könyvét, ha az előfizető négy új előfizetőt,

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek **Balázs Ferenc: Mesefolyam** vagy **Kertész Mihály: Senki Tamás** című könyvét, ha az előfizető három új előfizetőt, ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek **Benedek Elek: Híres erdélyi magyarok** című könyvét, ha az előfizető két új előfizetőt és ♡ ♡ ♡ ♡

INGYEN megküldjük minden előfizetőnek **Monoky Sándor: Tündérmese** című könyvét, ha az előfizető egy előfizetőt szerez és az új előfizetőknél legalább is egy félévre szóló előfizetési díját beküldi. ♡ ♡ ♡ ♡

Hisszük, hogy e szép ajándékok még fokozottabb mértékben ösztönözni fognak benneteket arra, hogy, mint eddig is tettétek, a Cimborá olvasó tábora részére minél több olvasót szerezgetek. ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡ ♡

Szép feladatotokhoz a CIMBORÁ kiadóhivatala sikeres munkát kíván.

A Cimborá ez évi január, február márciusi és áprilisi számai teljesen elfogytak. Ezekkel a számokkal senkinek sem szolgálhatunk. □□

Szeptember végén lejárt a harmadik negyedév. – Ne mulasszátok el az előfizetési díjaitokat beküldeni, mert kénytelenek leszünk a lap további küldését beszüntetni.

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ

SZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. SATMAR.

A LAPOT A NYOMDAVÁLLALAT BAIÁ-MAREI (NAGYBÁNYAI) FIÓKJÁNAK GYORSSAJTÓJÁN NYOMJÁK

A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.

A SZÍNES CIMLAPOKAT ÓCSVÁR REZSŐ RAJZOLTA.